وەزارەتی رۆشنبیری
زنجیرە کتێبی منداڵان

حەوت برا

نووسینی: مارگارت می

وەرگێڕانی

مستەفا ئێلخانی زادە

خاوەنی ئیمتیاز: وەزیری رۆشنبیری
سەرنووسەر: نیان ئەحمەد

ناوی کتێب: حەوت برا
زنجیرەی کتێب: ١١
وەرگێڕانی: مستەفا ئێلخانی زادە
دەرهێنانی هونەری: ئاسۆ خالید
وێنەکان: لە کتێبەکە وەرگیراوە
پیتچنین: نیان جەمال
سەرپەرشتیاری چاپ: عەبدولقادر عەلی مەردان
ژمارەی سپاردن: (٥٠٦) بۆ ساڵی ٢٠٠٦
چاپ: یەکەم - ٢٠٠٦
چاپخانەی وەزارەتی کشتوکاڵ
تیراژ: ١٠٠٠ دانە
نرخی: ٥٠٠ دینارە

له رۆژگارێکدا کەچین شی هانگ ئیمپراتۆری چین بوو، حەوت برا لە دەریایەکی سەوزو خۆشدا دەژیان، ئەو حەوت برایە وەک یەک بەڕێدا دەڕۆیشتن، وەک یەک قسەیان دەکردو ئەوەندە بە یەک دەچوون زۆر بە زەحمەت لێک جیا دەکرانەوە، ئەو حەوت برایە هەر کامیان هێزو توانایەکی سەیریان بوو.

حەوت برا

برای یەکەم بە گوێیە سەیرەکانی دەیتوانی دەنگی فڕینی مێش لە دوورەوە ببیستێ، دووهەمین برا بە چاوە بەحوکمەکانی دەیتوانی لە شوێنی زۆر دوورەوە مێشێک بەسەر دیواری چینەوە ببینێ، برای سێهەم ئەوەندە بە هێزبوو دەیتوانی لە پشوودانێکدا، تەواوی چین بگەڕێ و ئەگەر کێوێک لەسەر ڕێی بێ، هەڵیگرێ و لەولای دانێ. برای چوارەمیش زۆر بەهێزبوو. ئێسکی پۆڵاییینی، هەرگیز بانەدەدراو نەدەچەماوەو نەدەشکا.

برای پێنجەمیان دەیتوانی هەر چەندی بیەوێ لاقی هەڵێنێتەو. برای شەشەم هەرگیز گەرمای نەدەبوو، تەنانەت ئەگەر لە ژێر خۆرەتاوی گەرمی هاویندا سەخترین کاری کردبا، برای حەوتەم لە هەموویان بچکۆڵەتر بوو شەش براکەی دیکەی تێدەکۆشان هەمیشە کارێکی وا بکەن ئەو خۆشحاڵ بێ، چونکە ئەگەر ناڕەحەت دەبوو دەگریا، هەر تنۆکە فرمێسکێکی سوێری ئەو دەیتوانی دێیەک نوقم کا.

ئەو حەوت برایە بە خۆشی و بەشادی دەژیان و قەت وا نەدەبوو برا بچکۆڵەکە بگری. بەڵام ڕۆژێک کە خەریکی کار بوون، برای یەکەم کە گوێیەکی سەیری هەبوو، سەری کەج کرد گوتی: «لەودوور دوورانەوە، لەتەنیشت دیواری چین دەنگی ناڵەو ڕۆ ڕۆ دەبیستم!»

بە برای دووهەمی گوت: «چاولێکە لەوێ چ خەبەرە؟» برای دووهەم بەچاوە بە حوکمەکانی خۆی چاوی لە دیواری کرد و گوتی: «وای! بەشێکی گەورەی دیوار ڕووخاوەو سەدان پیاوی هەژار خەریکی کارن. ئەوان بۆ کەڵتەکردنی دیوار دەبێ شەو و ڕۆژ کار بکەن، هەر بۆیە ماندوو بێ هێز بوون. دەڵێی ئیجازەی خواردن و خەویشییان نییە.

براى حەوتەمین کە هەمیشە برسى بوو، گوتى: «من ناتوانم لە ئاست ئەو ستەمە بێدەنگ بم.» دەیویست بگرى. براى سێهەم گوتى: «مەگرى من دەچم و کۆمەکیان دەکەم.» براى سێهەم هەڵات و لە چرکە ساتێک دا گەیشتە دیوارى چین و دەست بەکاربوو. بەردە قورسەکان لە دەستە بەهێزەکانى ئەودا وەک پەڕەکایەک سووک بوون. کاتى ڕۆژئاوابوو، دیوار کەڵتەکرا بوو. براى سێهەم ڕاکشا هەتا ماندووى بحەسێتەوە.

کاتێک ئێمپراتۆر بیستی پیاوێک بە تەنێ لە چەند کاتژمێرێکدا دیوارەکەی کەڵتە کردوو، نەک هەر خۆشحاڵ نەبوو بەڵکو هەستی بە مەترسی کردو بە خۆی گوت: پیاوێکی بەو هێزو توانایەوە بۆ ئێمە خەتەرە! مرۆڤە بەتواناکان بەکاری ئیمپراتۆرەکان دێن، لەوانەیە لەشکرێک نەتوانێ بیگرێ، کەوا بوو دەبێ دوو لەشکری بۆ بنێرم! کاتێ «برای سێهەم لەخەو وەخەبەر هات، دیتی سەربازەکانی دوو لەشکر دەوریان داوە. فەرماندەکانی هەردوو سوپاکە وێکرا گوتیا: «بەبڕیاری ئێمپراتۆری گەورە ئەتۆ مەحکووم بە نەمان بووی و بەیانی ئەو حوکمە جێبەجێ دەکرێ!» بە سەربازەکانی خۆیان فەرمانی دا بەزیندانی بیبەن بۆ کۆشک.

برای سێهەم نارەحەت بوو گریا.

له دوور ڕا لەناو دەرەیەکی جواندا یەکەمین برا دەنگی گریانی ئەوی گوێ لێبوو گوتی: «براکەمان دەگریێ؛ حەتمەن تووشی کارەساتێک بووە!»

برای دووهەم بە چاوە بەحوکمەکانی چاوی لەو دوور دوورانە کردو گوتی: «دوو لەشکر براکەمانیان گرتووەو دەیبەن بۆ کۆشکی ئیمپراتۆر. بڕیارە سبەینێ بیکووژن؛ هەر بۆیە دەگری.»

چوارەمین براکە دی برای حەوتەم نارەحەت بووەو دەیەوێ بگری، گوتی: «نیگەران مەبن! من دەچم و جێی خۆمی لەگەڵ دەگۆڕمەوە. ئیمپراتۆری گەورە با بەکەیفی خۆی من بکوژێ! بەڵکو بەوکارە رازی بێ!»

برای چوارەم لە چاو قووچانێکدا خۆی گەیاندە وێ و بەدزی چووە لای برای سێهەم کە چاوەڕوانی ئەو بوو.

سێهەمین برا گەڕاوە ماڵێ و برای چوارەم جێی ئەوی گرتەوە.

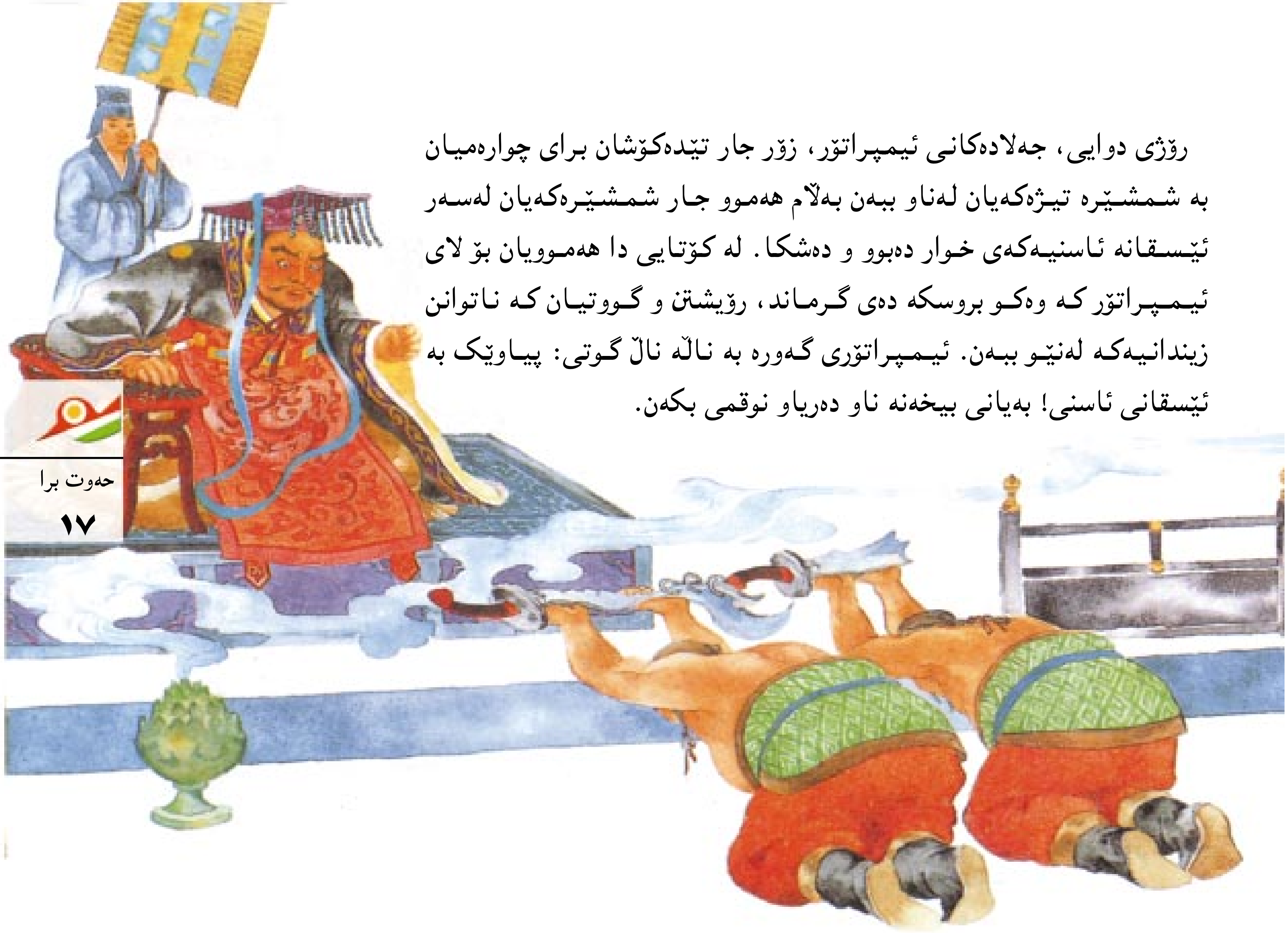

ڕۆژی دوایی، جەلادەکانی ئیمپراتۆر، زۆر جار تێدەکۆشان برای چوارەمیان بە شمشێرە تیژەکەیان لەناو ببەن بەڵام هەموو جار شمشێرەکەیان لەسەر ئێسقانە ئاسنیەکەی خوار دەبوو و دەشکا. لە کۆتایی دا هەموویان بۆ لای ئیمپراتۆر کە وەکو بروسکە دەی گرماند، ڕۆیشتن و گووتیان کە ناتوانن زیندانیەکە لەنێو ببەن. ئیمپراتۆری گەورە بە ناڵە ناڵ گوتی: پیاوێک بە ئێسقانی ئاسنی! بەیانی بیخەنە ناو دەریاو نوقمی بکەن.

کاتێ برای چوارەم ئەو فەرمانەی بیست نارەحەت بوو دەستی کرد بە گریان و گوتی: «ئێسکی ئاسن ناچەمێتەوە، بانادرێ و ناشکێ، بەڵام لە ئاودا نقوم دەبێ!»

له زۆر دوورەوە، له دەریایەکی جواندا یەکەمین برا دەنگی گریانی ئەوی بیست و گوتی: «براکەمان دەگری. حەتمەن کارەساتیکی بەسەرهاتووە!»
برای دووهەم به چاوە به حوکمەکانی خۆی چاوی لەو دوور دوورانه کردو گوتی: «دەیانەوێ براکەمان له زەریادا بخنکێن؛ هەربۆیه دەگری.»
پێنجەمین برا گوتی: «نیگەران مەبن! دەچم خۆی لەگەڵ دەگۆڕمەوەو دەچمه جێی. ئیمپراتۆری گەورە چەندی پێی خۆش بێ دەتوانێ بمخنکێنێ. بەڵکو بەوکارە رازی بێ!»
برای پێنجەم له چاو لێکدانێکدا خۆی گەیاندە وێ و به دزی جێی لەگەڵ برای چوارەم کە چاوەڕوانی ئەوبوو، گۆڕییەوە. چوارەمین برا گەڕاوە بۆ ماڵێ.

سەرتاسەری ڕۆژی دوایە سەربازەکانی دوو لەشکر تێکۆشان برای پێنجەم لە زەریا بخنکێنن؛ بەڵام هەموو جارێ لاقی درێژ دەبوو، ئاو تەنیا تا ژێر ئەژنۆی دەهات.

ئەوان برای پێنجەمییان بۆ جێیە قوڵترەکانی زەریا برد بەڵام ئاو تەنیا هەتا سەر سینگی هات.

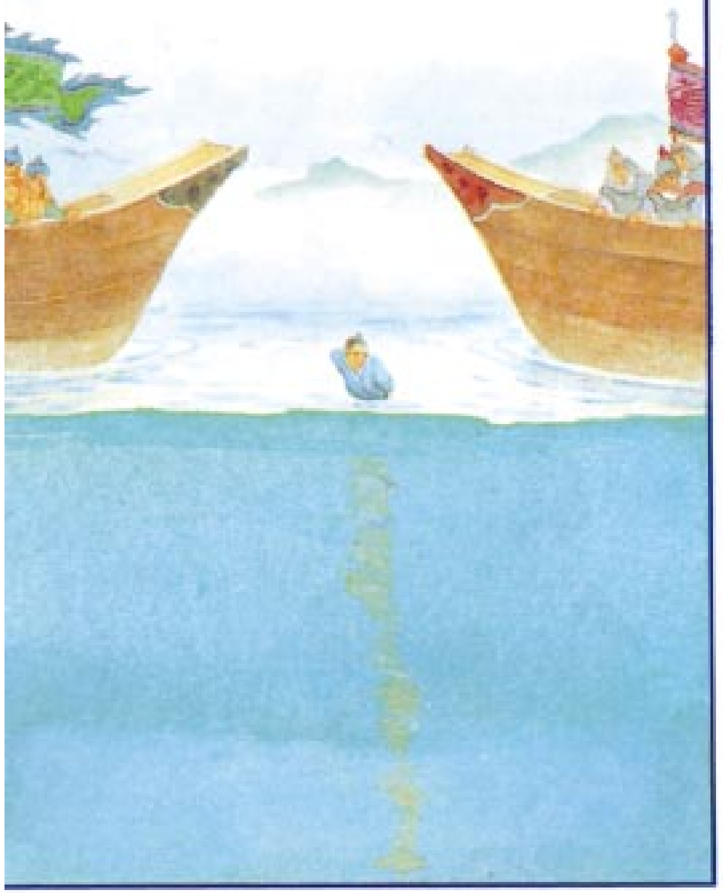

پاشان ئەویان بردە قولّترین جێی زەریا ئەوجارە ئاو هەتا ملی هات و ئەو هەلّکشا سەرێ و شەپۆلّەکانی زەریا وە چەندەی کەوتن.

پێنجەمین برا بەخۆشحالّییەوە پێکەنی و گوتی: «بەه بەه! نەم دەزانی قوولّترین جێی زەریا ئەوەندە سارد و خۆشە!».

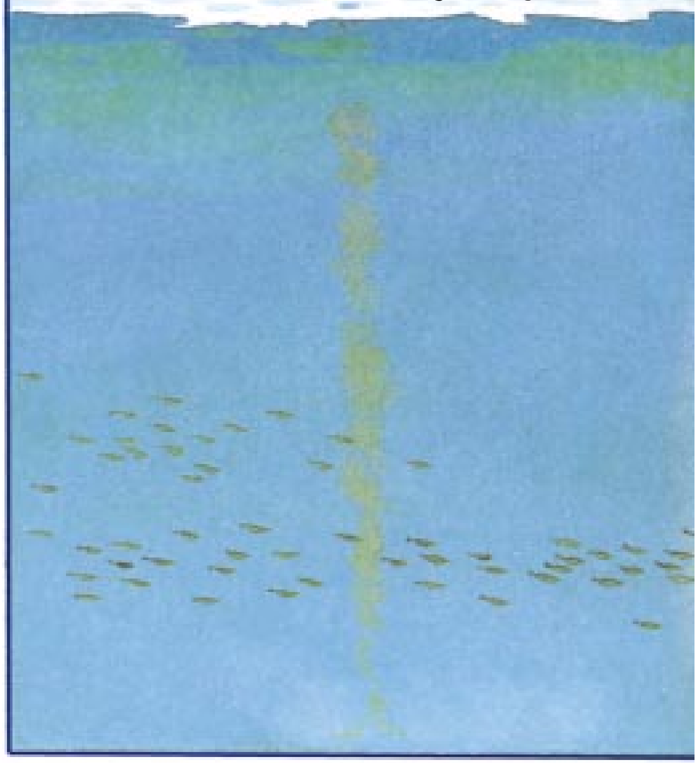

ئیمپراتۆر کە لە تووڕەییان ئاگری لێدەباری، گوتی: «ئەوە پڕ مەترسیترە لەوەی بیرم لێدەکردەوە. ئێستا کەلە ئاودا نقووم نابێ، بەلّکوو بتوانین بیسوتێنین! سبەینێ لە ئاگری داوێین!».

براى پێنجەم بە بیستنى ئەو فەرمانە ناڕەحەت بوو گریا. لە زۆر دوور ڕا لە دەریایەکى جوان یەکەمین برا دەنگى گریانى ئەوى گوێ لێ بوو. دووهەمین برا بەچاوە بەحوکمەکانى چاوى لە زۆر دوور بڕى و گوتى: «دەیانەوێ براکەمان لە ئاگر خەن و بیسوتێنن. هەر بۆیە دەگرى.»

شەشەمین برا کە لەسەرمان هەڵدەلەرزى؛ گوتى: «نیگەران مەبن. دەچم و خۆم لەگەڵ ئەو دەگۆڕمەوەو جێى ئەو دەگرمەوە. ئیمپراتۆر با هەر چەندى پێى خۆشە ئەمن بسووتێنێ. بەڵکوو بەو کارە رازى بێ!»

برای شەشەم بەچاو trووکانێک خۆی گەیاندە وێ بەدزییەوە خۆی لەگەڵ برای پێنجەم کە چاوەڕێی ئەو بوو گۆڕییەوە. برای پێنجەم گەڕاوە ماڵێ.

بۆ سبەینێ، سەربازەکانی هەر دوو لەشکر بەولاو لادا دەخولانەوە قرتیلک و لک و پۆپ و دارو سووتەمەنییەکی زۆریان خڕ کردەوە. ئەوان ئاگرێکی گەورەی وایان کردەوە دووکەڵەکەی لەو سەری چینەوە دەگەیشتە ئەو سەری چین. برای شەشەم لە ناوەڕاستی ئاگرەکەدا بوو بەڵام ئەو ئاگرە گەورە نەیدەتوانی گەرمی کاتەوەو بەخۆشحاڵییەوە گوتی: «چ ئیمپراتۆرێکی میهرەبانە! من بە ئاگری خۆی گەرم دەکاتەوە!»

ئیمپراتۆر کە تووڕەیی و غەزەبی وەکو بومەلەرزە زەوی دەخستە لەرزە، فەرمانی دا تیرەندازەکانی ئۆردوی شا ئاگادار بکەن.
بەیانی ئەو پیاوە تیرە باران دەکەین»
شەشەمین برا گریا

له زۆر دوور له دەریایەکی جوان دا یەکەمین برا دەنگی گریانی ئەوی گوێ لێبوو برای دووهەم بەچاوە بەحوکمەکانی چاوی له زۆر دوور کردو گوتی: «دەیانەوێ براکەمان تیر باران کەن، هەر بۆیە دەگری.»

براکان چاویان لەیەک کرد. برای یەکەم گوتی: «ئیدی کارێکمان پێ ناکرێ، بەڵام ناتوانین دەست له براکەمان هەڵگرین، دەچینه وێ ئیمپراتۆر باهەموومان تیرەباران کا بەڵام بەوە چاکە هەموو پێکەوە دەمرین.»

شەش براکان بەرەو کۆشکی ئیمپراتۆر بەڕێکەوتن برای حەوتەم کە پەرۆش بوو ، نەیتوانی پێش بەگریانی خۆی بگرێ. یەکەمین تنۆکی فرمێسکی بەقەد دووهەمین چۆمی چین دەبوو بەرەو باکوور بەڕێکەوت.

یەکەمین تنۆکی فرمێسکی لە باکوور، لەشکرێکی نوقم کردو
دووەهەمین تنۆک لە باشوور، لەشکرەکەی دیکەی قڕ کرد.

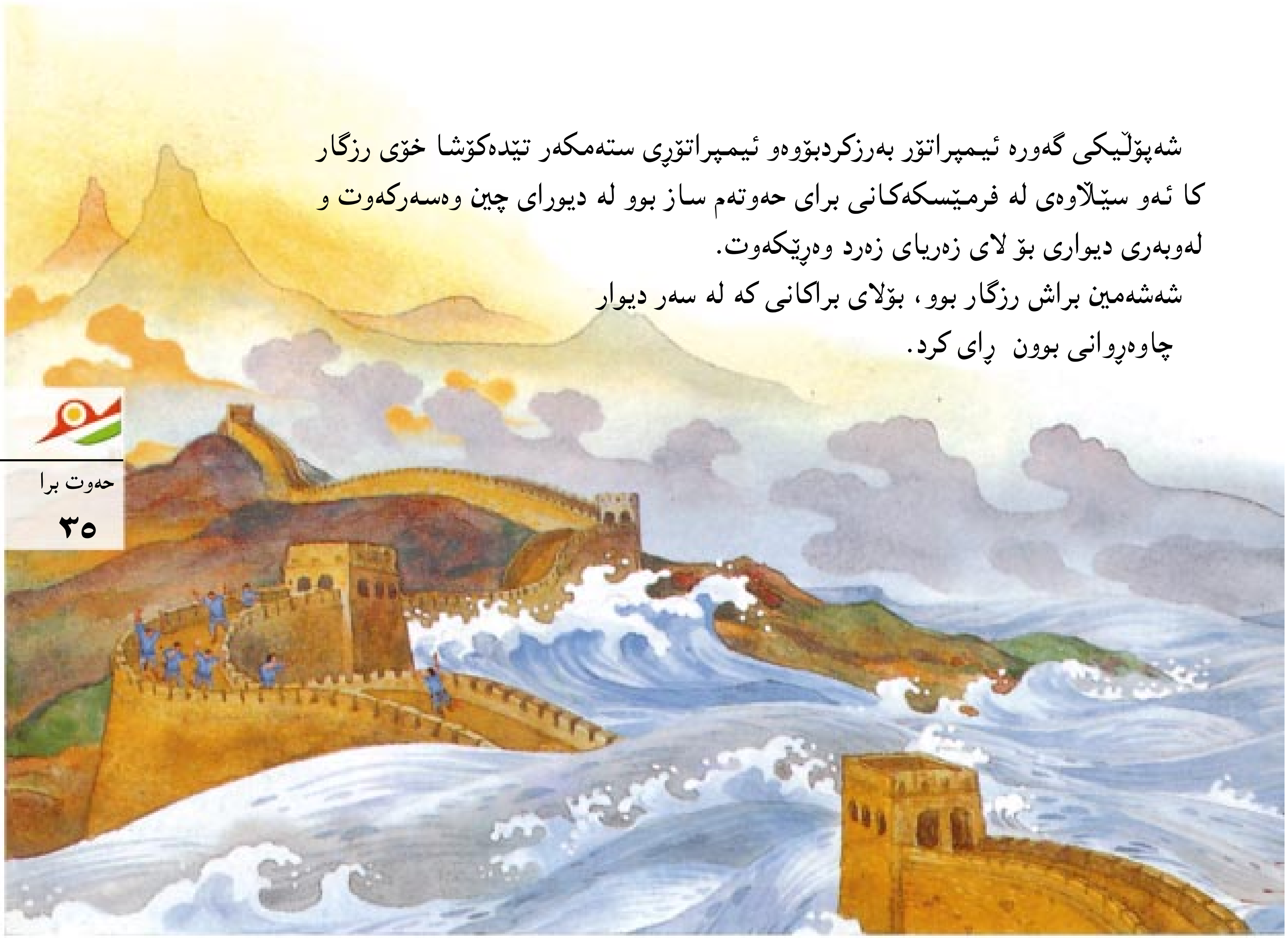

شەپۆلێکی گەورە ئیمپراتۆر بەرزکردبۆوەو ئیمپراتۆڕی ستەمکەر تێدەکۆشا خۆی رزگار کا ئەو سێلاوەی لە فرمێسکەکانی برای حەوتەم ساز بوو لە دیورای چین وەسەرکەوت و لەوبەری دیواری بۆ لای زەریای زەرد وەڕێکەوت.

شەشەمین براش رزگار بوو، بۆلای براکانی کە لە سەر دیوار چاوەڕوانی بوون ڕای کرد.

پێنجەمین برا هاواری کرد: «ماسی!»

شەپۆلی زەریا سەدان ماسی گەورەو قەڵەوی لەگەڵ خۆی بۆ ڕۆخی زەریا هێنابوو لە ڕۆخی زەریا ، ماسییەکان لەبەر پێی برای پێنجەم هەڵبەز دابەزیان بوو. سێیەمین برا گوتی: «سوخت!» لق و پۆپ و وشکەڵێکی زۆری بۆ ئاگرکردنەوە کۆ کردەوە

برای چوارەم بە قـامکە ئاسنەکانی پلەیەکی لێداو برووسکەی ئاگر وشکەڵەکـانی هەڵکرد.

جا پێکەنی و گوتی: «ئەوەش ئاگر!»

حەوتەمین برا گوتی: «برسیمە! ئێستا کە هەمووما‌ن لەیەک کۆ بووینەوە، دەتوانین خواردن بخۆین و بحەسێینەوە، منیش بەڵێن دەدەم هەتا پێویست نەبێ نەگریم!»

حـەوت براکـە لە دەوری ئاگـرەکـە دانیـشتن و خـەریکی خـواردنی مـاسـیـە بەتامەکان بوو ، پاش ئەو هەموو بەربەرەکانێیە ، بە تەواوی برسی ببوون.